

ŠKARAT

Zabavno-zbadljiv in šaljiv list.

Št. 9.

V Ljubljani, 10. maja 1884.

Tečaj II.

Kako se dadé hruške krasti.

(Romanca.)

Neród imá prijétno hčer,
V mladósti jasnem žári —
Pazljívo pazi vsak večer,
Da svét je ne popári.

Neród imá lepó drevó,
Polní je vselej cvétje,
A prédno sadje je sladkó,
Uže pokrade svét je.

Zorí mu v novo krasni plód,
Prijazno se mu sméje.
V gostilni se bahá Neród,
Ponóšno pívcem déje:

„Doslé mi krali hruške so,
Ker baš né blizka dómu;
Še létos poskuse naj jo,
Posréči-li se kómu!“

Garáš je mládec lép i živ,
Neróda ljubi hči ga,
Garáš je čvrst, vesel, šaljív,
Na délo stvar budí ga.

Večer priplava, pride noč.
Neród bedí pod hruško.
A da ga ne premóre moč,
Imá pri sebi puško.

Kar se pod oknom hčérinim,
Pojavi slika mrka:
Garáš budi deklè pod njim
Krepkó na steklo trka.

Neród ga zrè, zob skriplje mu
Čuj! ókno plašno skripne . .
Da réberca pretíplje mu,
Napné korake hípne.

Domóv povrne jezno se,
Vse špranjice preišče.
Za vóglom ón oprezno se
Zavije na torišče.

Na hruško zleze živ i mlád,
Potrésa na vse kriplje,
Da se rumenozréli sád
Na tlà v obílji vsiplje.

Srdít nazáj ón pridivjá,
Razmátra zló večérjo.
A vnovó razgovarja tá
Prijazno se sè hčérjo.

Neróda lomi srd i sméh . .
„Kaj bóde narod gólčal?“ . .
Garášu v zákon — lep uspeh!
Dá hčer, da bóde mólčal.

Čivkoslav Lažán.

Navod, da človeku denarja ne manjka.

V nekej kavarni v Ljubljani shaja se vsak dan nekoliko postavnih in petičnih možakov okolu okrogle mize, ter pri čašici črne kave razpravljajo razne kupčijske zadeve in snujejo nove konjektуре.

Ko so nedavno govorili o nekem podjetniku, kateremu je bila sreča toli nemila, da mu zdaj gre vse rakovo pot in je vedno v denarnej zadregi, pravi jeden iz mej omenjenih možakov:

„Ta že ne zna. Ko sem jaz gospodariti pričel, uložil sem 20,000 gl. v hranilnico, potem pa vsako leto, še nekaj dodal. In do današnjega dne mi še nikoli ni denarja manjkalo, bodiga Bog zahvaljen! Idi in stori tudi Ti tako!“

Veseljak.

Okó črnó žarí mi živo,
Ljubó mi poln obraz rudí,
Cvetè mi lice ljubeznívno,
Ruména brada je rosí.

Ponósen ulice prehajam,
Za mánoj gospodične zró.
Prijazno — srčno vsem ugajam:
„Oh, da bi moj bil!“ vzdihujó.

Plod nemškovanja.

Na Gorenjskem živel je v selu B. pred leti učitelj, mož stare šole, kateri je pri vsakej priliki rad skazoval se s svojo nemščino, katero je pa le za silo lomil. — Nekega dne obiše

ga več znancev, namenjenih na Stol. Ko so se nekoliko odpočili in okrepcali pri g. „šolmeštru“, odpravijo se na pot, zahvalivši se za gostoljubni vsprejem. Učitelj spremljal jih je do konca vasi in zahvaljuje se za čast pohoda ter hoteč povabiti je, da ga obišejo nazaj grede, rekel je k slovesu: „Bitte, besuchen sie mir auch von rückwärts!“ L.

Resna premišljanja penzioniranega filozofa
Izidora Muzloviča.

Nikdo ne bode ugovarjal, da smo Slovenci le majhen narod, predbaciva in konstatuje se celó, da smo narod ubožen in to predbacivanje in očitane se nas je že tolikanj prijelo, da je naša že itak golobja in robska nprav postala, kolikor možno, še krotkeja, da nam je vsled te krotkosti in pohlevnosti že upálo v obče ne posebno hrabro srce.

Tudi jaz, ki sem že l. 1848. pogumno na straži stal in pozneje še marsikako opasnost preživel, bil sem do zadnjega časa gledé naše narodnosti in bodočnosti jako skromen, rekel bi skoro, bojzljiv, in mislil sem v svojem prepokornem mnenji, da le krepka sapa od nekoč more pregnati pogubonosne oblake, ki so nagromadeni na našem levem in desnem krilu.

Tega mnenja bil sem, kakor rečeno, do zadnjega časa. A sedaj se je moje mnenje radikalno predrugačilo. Čul sem namreč, da je v Ljubljani bivajoč elastičen gospod pisal drobno pismo neelastičnemu gospodu v Zagrebu ter mu v tem pismu skrivnosti razodel, da imata dva v Kranjskej bivajoča elastična gospoda za 50% več pameti in genijalnosti, nego vsi deželni in državni poslanci slovenski.

Kakor nekdanj slavni Arhimed vskliknil sem i jaz na vse grlo in iz vse duše „Hevreka!“ in vsa moja bojazen, vsa moja pohlevnost in slovenska krotkost izginili ste, kakor neprijeten sen, ali, da se poslužujem bolj običajnega izraza, kakor kafra, katere se pri vsakem narodnem in nenarodnem trgovci za malo denarja dosti dobi.

Ta vest pa je v istini prevesela. Naši poslanci v deželnem zboru sicer neso predstavljali gorá, niti neso izposlovali preveč, a da imamo mej seboj dvojico, ki premore in zamore za 50% več, nego vsi deželni in državni poslanci vkupe, to je že nekaj.

Tri in štirikrat srečne smemo se imenovati zaradi teh dveh akumulatorjev modrosti. Sedaj se bodo vsaj vremena nam zjasnila, vsaj za 50% bolj, nego do sedaj.

Stvar ima tudi svojo gnotno praktično stran. V bodoče ne treba vsem poslancem v deželno zbornico, ali pa na Dunaj zadostovala bode omenjena dvojica s svojimi 50% prevage. Kako bode to cenó!

A kakor je ta vest radostna, vendar mi ni udušila vseh dvomov o njenej istinitosti. Kaj ko bi se bil pisec dotičnega

pisma zmotil, ko bi ne bil dobro, ali preelastično sodil? Pa ko sem še tako mej dvojicami visel, doleti mi nova vest, da je jeden te dvojice po pošti poslal nakaznico s 1/2 solda, češ: s tem zneskom se naroča na neki slovenski list počenši z dnevnom oddaje na pošto, dokler da bode dozidan „Narodni dom“. To je podrlo zadnji dvom. Pri teh letih tolik dovtip, tolika duhovitost! Očivestno, nakaznica s 1/2 soldom je neovrgljiv dokaz 50% prevage, kajti kaj tacega res ne zmorejo vsi slovenski poslanci vkupe, niti sanjalo se jim ni o tem!

In še ni bila moja radost nad to dvojico in njenimi 50% polegla, evo, zopet kaj novega! Naš najémernej dnevnik, ki je nedavno poročal, da je Bismarck s soprogo **Herberto** zapustil Gastein, ter s tem železnega kancelarja obdolžil bigamije, potisnil se je mej geografe, kakor nekdanj Savi mej proroke in našel je doli v Rumunskaj do sedaj čisto nepoznato mesto z imenom **Brabancone**, katero je do danes bilo menda skrito v kakej rumunskaj kuruznej njivi, da živ krst ni zanj znal. Ko bi vedel, je li v Brabanconu železnična postaja, šel bi na stare dni gledat tja dol, káko je to mesto in kako se je do sedaj skrivalo ostrim očém geografov. No, vsa slava, da se je to mesto svetu odkrilo, pripada brez ugovora našemu vrlému „Slovencu“, on je pravi pravcati Krištof Kolumb zdaj mu družega več ne treba nego da izumi ali pa izleže še znano kolumbovo jajce.

In tako veselo beležimo h kratki tri nove pridobitve. Dva veleuma z nadnormalno prevago 50%, narodnega mecenata s 1/2 soldom in geografa, ki je našel mesto Brabancone in proti kateremu je Petermann — muha. Srečnega se čutim, da sem še na svoje stare dni vse to doživel!

Strelíca.

Neslániš ošábnežev prilična čéta
Mogočno, prevzétno po mesti se šéta,
Ponósno se po drevorédih sprevaja.
Na duhu je glava vsakteremu bolna,
Na duhu je bolna, praznóte prepólna,
A najnerázumnejši v srédi pobaja.

Dober svét.

Pijanec tožno vzdíha v lési:
„Kakó je neki to, za Bóga!
Da me takó morí nadlóga?
Kaj mi počéti je, vsi bési!
Kam-lí naj se nesréčnik dénem,
Da več v prihodnje ne zadénem,
Le na nesréčo zlo povsód?“
Zamólklo jék mu pravi: „V sód!“

Čivkoslav Lažan.

V Mariboru.

- A. Čudno se mi vendar zdi, da si profesor Nagele upa hoditi z drom. Schmiederer-om.
B. Zakaj? Saj sta oba dobra prijatelja in oba prosjačita za nemški šulverein.
A. Vse res, a ko bi jaz bil **Nagele**, bil bi vedno v strahu, da bi me jedenkrat **Hammer—Amboss** po glavi ne udaril.

Iz starega koledarja.

I.

Ko je bila za prvega Napoleona Kranjska pod francosko oblastjo, bila je onkraj Ljubljane na samoti postavljena avstrijska straža. Kogar je zadela ta straža, po njem je bilo. Našli so ga mrtvega z razklano črepinjo. Velik strah se je polotil vojnega oddelka, ki je moral v tistem kraju oskrbljevati stražo in čulo se je že glasno mrmranje v batalijonu.

Kakor je sploh v tacihi slučajih takrat bilo običajno, pozval je poveljnik ves batalijon v vrste ter potem vprašal: kdo bi prostovoljno hotel prevzeti nevarno in pogubonosno stražo.

Dolgo je bilo vse tiho v vrstah, naposled pa se oglasi star vojak.

„Ti tedaj, pojdeš na nevarno stražo?“ ga skoro začuden vpraša poveljnik.

„Da“, odvrne prostak. „Grem a samo s tem pogojem, da smem iz pipe pušiti na straži.“

„Pipo? pušiti? Čudno!“ govori major. „A naj Ti bode. Slobodno pušiš. Le čuvaj si glave!“

Pride čas in naš junak gre na stražo. Postavi se na odmerjeno mesto, skrbno ogleda puško, je li na prašnici dovolj smodnika, in ko vidi, da je vse v redu, potegne pipo iz žepa ter polagoma puši in spušča tabakov dim v zrak.

Ni še dolgo stal na straži, kar se prikaže na obzorji francosk konjik, kateri so bili znani zaradi griv na čeladah pod imenom: „žimarji“ ali tudi „grivarji“. Sukal je in gonil svojega čilega vranca v kolobarjih bliže in bliže proti straži. Skoro je bilo jedva petdeset korakov mej konjikom in stražo. Zdajci privzdigne naš na straži stoječ junak puško k licu, pomeri, sproži in pokadi se modro-siv oblaček proti nebu — brez poka — smodnik na prašnici, a samo ta se je vnel.

V skokote pridirja francoski konjik naravnost proti straži. A ta puške ni odstranil od lica, temveč, ko je konjik samo še deset korakov od njega, sproži še jedenkrat. Dim, pók, in francoski žimar zvrne se raz konja.

II.

Takrat imeli so še puške na kamen. To uvaževaje, uredil je Francoz svojo taktiko. Bližal se je straži ter gledal, kdaj pomeri. Ko je videl, da se je dvignil nad puško mali oblaček, bilo mu je to znamenje, da je vzplamtel samo smodnik na prašnici in dotičnik nema več časa, vnovič nasuti smodnika. Pridirjal je potem nad stražo in jo po kratkem boji usmrtil.

A naš junak bil je še bolj lokav. Ko je videl, da se mu bliža predrzni konjik, nastavlja res puško k licu, a namesto da bi sprožil, pognal je iz svoje pipe gost dim tobaka v zrak. Francoza pa je ta manéver prevaril, kajti mislil si je, tudi temu pogorel je smodnik na prašnici. In ko je pridirjal proti straži, ustavila je krogla njegov napad.

Po tej dogodbi bila je omenjena straža zopet bolj varna, naš junak pa odlikovan in je v spomin na ta slučaj še dolgo kazal pipo, ki je maščevala toliko njegovih vrstnikov.

Ko je l. 1859 po bitvi pri Magenti cesar Napoleon III. obiskal neko bolnico, vidi mej drugim vojaka, kateremu je krogla odnesla jedno roko. Kljub velikim bolečinam zjasnil se je obraz vojaka, ko vidi cesarja pri svojej postelji, še večja pa je njegova radost, ko mu cesar lastnoročno pripne neki red na prsi.

„Veličanstvo, mi je li dovoljeno jedno vprašanje? dé razvnet ranjenec.

— „Da, sinko, govori!“

„Kako odlikovanje bi bil dobil, ko bi bil izgubil obe roki?“

— „Veliki križec častne legije.“

Čudno je zaiskrilo po ranjenega vojaka obrazu pri teh besedah, hipoma sklone se po konci, potegne pri postelji visečo sabljo iz nožnic ter si odseka še drugo roko.

III.

Pokojni Juri Kosmač, poznat kot pisatelj slovenski, — imel je v licealni knjižnici neprijeten posel, da je nam dijakom knjige dajal. Neprijeten, rečem, bil je ta posel, zlasti za zloglasne Globočnikove dóbe, ker je večina knjig bilo na indeksu in je bilo treba razločevati, iz katerega razreda je ta ali oni dijak, se mu li sme dati Krištof Šmid, ali Hofmann, ali Nieritz, ali Campe ali Körber, ali celo Conscience.

Pri tem svojem poslu bil je mož strog, včasih, zlasti realcem nasproti hudomušen, večkrat pa celo dovtipen.

Ko neko popoldne sedimo in čitamo v knjižnici, pride prvošolec, kateremu se je že na prvi hip znala neukretnost in neizkušenost ter se pohlevno bliža Kosmačeveji mizi. Ta ga iz nad očal pogleda pisano, češ: Kaj hočeš?

„Geben sie mir Shakespeare!“ poprosi tenkim glasom mladič, izgovarjajoč ime érko za érko, kakor se piše.

„Shakespeare“ ga oponoša Kosmač. „Ja, vsak špehar bo tó bral!“

Glasien krohót zaori po bralnej sobi pri tem dovtipu (zlatega konja za dober izraz za nemški „wortspiel“), ki se še le tedaj poleže, ko mladec še pohlevneje poprosi za Krištofa Šmida in ga tudi dobi. (S.)*

Podoba,

kdaj in v čem so vsi slovenski listi jedini.

Vprašanje.

Lajbaherica je zadnjič, javljajoč, da sta dva mestna odbornika odstopila, vedela prorokovati, da jih bode odstopilo še več, da bode nastal pravi „strike“. Ker se to prorokovanje ni uresničilo, bi vendar rad vedel, na katerem trgu je uradni list kupil to „raco“.

Juraj Vedirad.

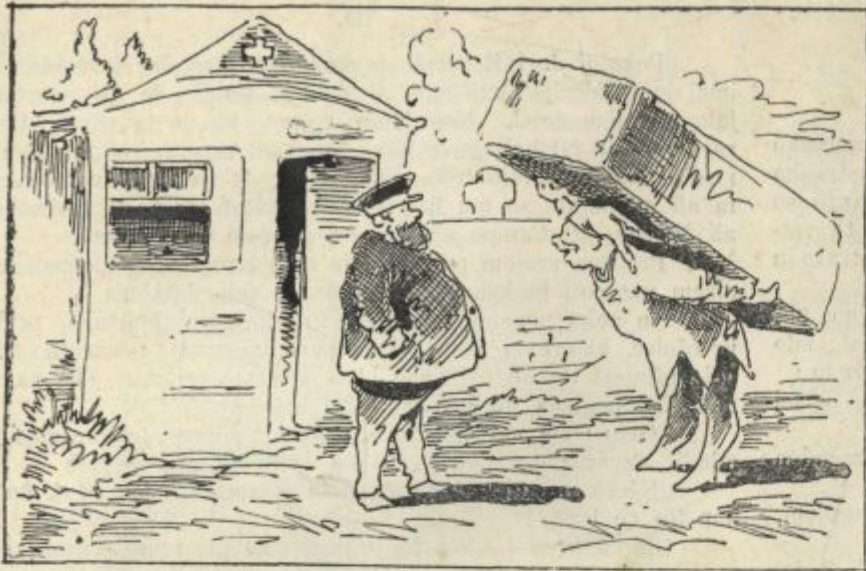
Gospod stavbeni svetnik Pompe šel je „ohne Pomp“ v pokoj. Sožalujemo!

* * *

V Kamniku.

Črn oblak, črn muren,
Na Šutni poleg cerkve turen.
Zakaj neki turen poleg cerkve stoji?
Liberalec je! — pa se je boji.

*) Te tri smešnice neso baš nove, ipak utegnejo še komu biti nezane, zatogadelj smo jim dali prostora. Uredn.

„He, Škrat, kje si pa dobil ta ogromni kamen?“
 — „Ptujske hranilnice strankam odvalil se je od srca, ko so čule, da gre dr. Breznić proč.“

Mej dvema nemškutarjema.

V slovenskej Bistrici.

- A. No, Bruderherz, kaj praviš ti k nedeljskej aferi, ko je bilo tisto „bindiš“ društvo pri nas?
- B. Menim, da ni bilo prav, da je župan ukazal sneti cesarsko zastavo. Sedaj nas bodo zopet časniki smešili.
- A. Neumno je bilo. Za nas velika blamaža!
- B. Res je. A tolaživa se, da ta blamažo ni prva, niti zadnja.

Slovensko-Bistriški „purgarji“ so pred zborom „Slovenskega društva“ širokoustili: „Ber mer schon die bindi-šen Schweine durchprügeln“. Ko je pa zbor bil vkupe, so pa neki rekli: Ber halt doch schad, san zu viele!

Včerajšna Lajbaherica prinesla je pod naslovom „Auf flüchtigen Sohlen“ vest, da so trije vojaški kaznenci ubežali. Ker so pa do sedaj jednega te trojice zasačili bosega, je gotovo, da njegova obutev podplatov ni imela. Prosimo tedaj na podlagi §. 19. tiskovnega zakona za primeren popravek, v bodoče pa praktičnejih naslovov. Več čitateljev.

- A. Kaj misliš, kateri uradni list je najbolj ubožen?
- B. To prav dobro znam. Noben drugi kakor „Ljubljanski list“, kajti vsi drugi oficijozni listi drže se lepo v svojej deželi, ta pa po Trstu in po Goriškem prosjači in lovi naročnike.

Šviga švaga čez dva praga. Kaj je to? Rekli boste, to je metla. A ne bo dal. To je mož, ki se udeleži kacega posvetovanja, ki bi moralo tajno ostati, a par ur pozneje vse pove in to na mestu, kamor naj manj sodi. Tak šviga švaga je ob jednem tič in miš. Obširneje pojasnilo pri priliki.

- Janko: Kaj misliš, kaj nam je hasnil najnovejši naš razpor?
- Stanko: Prav veliko. Le pomisli, koliko smo dobili novih izrazov, novih dostojanstev, novih pojmov! Kdo je že kedaj čul o slovenskih „hofratih“, o slovenskih „oficijozih“, o vladnej stranki, kdaj se je sploh govorilo, da smo mi Slovenci „regierungsfähig“?
- Janko: Da, prav imaš, vrhu tega izumili so se radikaleci, ki pa neso nikakor tako grozni, kakor drugi izgledajo, dobili smo nov slovenski dnevnik in slavnega listkarja Pér-a.
- Stanko: In spoznali smo drug družega. Kar pa je najvažneje, dobili smo tudi „Dunajska pisma“.
- Janko: „Dunajska pisma?“ Ha-ha-ha-ha! „Schwamm-d'rüber!“

Deželna kmetijska enkêta je marsikaj koristnega spravila na dan, pala je marsikatera premissljena in pametna beseda. Vmes bilo je tudi naivnih opazek. Glede slednjih je brez ugovora „zvonec nosil“ najmlajši strokovnjak, ki je rekel, da je živinoreja na Kranjskem nekaj „sport“. Kdo bi kaj takega pričakoval od strokovnjaka? A da je v istini strokovnjak, dokazal je s svojo trditvijo, da Razdrtci vsako leto nakose 200.000 centov sena.

No vrli Razdrtci, ako je temu tako — in ker je to izrekel strokovnjak, mora tako biti — Vi ste vsled svojega sena dovolj imoviti, Vam ne treba enkête! Tudi nekaj!

V „Narodnej Tiskarni“ in pri Jan. Giontiniju v Ljubljani se dobiva:

Časnikarstvo in naši časniki.

Spisal * * *

Stat nominis umbra.

Cena 70 kr., po pošti 5 kr. več.

Izhaja 10. in 25. dan vsacega meseca. Cena za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četert leta 80 kr. Posamične številke po 15 krajc., pri opravištvu v „Narodni Tiskarni“, kateremu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije in inserati. Slednji računijo se po dogovoru.